

Romanlar kendisi medya ağını kuruyor

**HABER/
HEDİYE
EROĞLU**

Medyada olumsuz örneklerle anılıp sorun ve talepleri görmezden gelinen Romanlar, seslerini duyurmak ve görünür olmak için kendi medya ağını kuruyor! Mersin'in başını çektiği proje 6 ülkeyi kapsıyor. Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu'nun projesi kapsamında 6 ülkeyi kapsayacak ağ ile radyo ve televizyon programları aracılığıyla Romanlar'ın sesinin daha güçlü çıkması sağlanacak. **» 6'da**

Mersin'de Mart 2016'da Türkiye'nin ilk Roman radyosunun kurulmasının ardından bu yıl Romanlar Sesi Gazetesi'nin çıkararak Akdeniz Roman Dernekler Federasyonu (AKROMFED), bununla da yetinmedi.

Türkiye'deki Roman vatandaşların sorunlarının kamuoyuna ve devlet kurumlarına daha güçlü ve etkili bir şekilde duyurulmasını sağlamak amacıyla birçok çalışma yürüten federasyon, Hollanda Büyükelçiliği'nin desteğiyle uluslararası arenaya açıldı. İlk etapta Nisan ayında 'Romanların Sesini Güçlendirme' temalı çalışmaya imza atarak, 5 Avrupa ülkesinden ve Türkiye'nin 8 kentinden Roman medya çalışanlarını bir araya getiren federasyon son olarak ise "Roman Topluluk Radyosu Aracılığı ile Romanların Sesini Güçlendirme Projesi"ni hayata geçirerek, "Romanların Sesini Artırma Sempozyumu" düzenlendi.

Çalışmalar kapsamında, Türkiye, Arnavutluk, Bulgaristan, Yunanistan, Ukrayna ve Kosova'nın yer aldığı ülkeler arası bir Roman haber ağı kurulacak. Romanların kendilerini anlatabildikleri böyle bir haber ağı dünya çapında ilk olacak. Roman haber ağını iltisapı da Mersin'de düzenlenen sempozyumda oluşturulacak.

"100 YILA YAKINDIR BU ŞEHİRDE YAŞIYORUZ" Bir otelde iki gün süreyle düzenlenen sempozyuma; Hollanda, Hırvatistan, Ukrayna, Kosova'dan davetliler katıldı. Sempozyumun açılış töreninde ise; Mersin Milletvekili **Alpay Antmen**, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer, Hırvatistan Başmisi Milletvekili Veljko Kajtazi, Akdeniz Roman Dernekler Federasyonu Başkanı Ali Dalyam ile proje yürütücülerinden gazeteci Orhan Galjus ve davetliler yer aldı.

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan Başkan Daylam, Roman medya ağına kurulması için bu etkinliği düzenlediklerini söyleyerek, "Roman meselesine baktığımızda: 100 yıla yakındır bu şehirde yaşıyoruz. Romanlar Hindistan'dan çıkışlarından itibaren bir yıldır bu güzel topraklarda yaşamaya çalışıyoruz. Bununla beraber dünya Romanları için Türkiye ve dünya Romanları için Türkiye'nin çok önemli bir yeri de var.

Romanlar için özellikle Türkiye hem Balkanlara ve Avrupa'ya göç yönünden kullandıkları yoldur. Avrupa'da yaşayan tüm Roman toplulukların Türkiye'de yaşayan sevgileri vardır.

GÖBEK ATAN KADIN FIGÜRÜ İLE ANILMAK İSTEMİYORLAR Romanlarla ilgili yapılan tüm çalışmalarda medyaya yansayan bölümlerle maalesef daha çok göbek atan kadın figürü ile yer aldığını görmekteyiz. Bunlar bizi üzüyor. Aslında bizim istediğimiz sorunlarımızın, taleplerimizin anlatılması. 1965'ten bu yana Avrupa'nın bir çok ülkesinde Roman televizyonları, radyoları bulunmakta. Örneğin şurada Kosova'daki Roman televizyonu devlet destekli yayın yapmaktadırlar. Bunlar çok değerli. Biz de 2-3 yıldır Roman gazetesi ve radyosu ile bir ağ oluşturma gayretindeyiz. Hollanda Büyükelçiliği'nin büyük katkısıyla ile hem Avrupa'da hem Balkanlar'da hem de Türkiye'de çok ciddi bir Roman medya ağı oluşturuyoruz. Bunu çok önemli ve değerli buluyoruz. Tüm dünyaya varılan iyi çalışmalar ve kötü örnekleri bu ağ sayesinde her yere iletmek, anlatabilmek imkanına sahip olacağız" dedi.

"ROMAN MESELESİ, İNSANI, VİCDANI, AHLAKİ BİR MESELE" Roman meselesinin, insani, vicdani, ahlaki bir mesele olduğunu altını çizen AKROMFED Başkanı Ali Daylam, "Bugün bu şehirde işsizlik oranı hala yüzde 97,5 ise, eğitimden ilköküllüde kopyaların oranı yüzde 36 ise, anaokuluna giden tek bir Roman öğrenci bile yoksa, evli olmayan Roman oranı yüzde 67 ise bir sorun vardır. Bizde bunun için çok ciddi bir çaba sarf ediyoruz. Ancak bunların çözümü için ulusal bir politika oluşması gerekiyor. Ulusal bir politika şart ama 2009'dan bugüne kadar merkezi hükümetin Romanlarla ilgili yaptığı çalışmaların sonucuna baktığımızda veriler bize elde sıfır olduğunu gösteriyor. Bununla beraber diğer partilerin de bu mesele müdahil olması gerekiyor ki, bu manada ana muhalefet partisi **CHP**'nin de Romanlarla ilgili geçen yıl çıkardığı Roman Strateji Eylem Planı çok önemli. Bu planın gerçekten insanlara dokunuyor olması ve yerel yönetimlerin buna sahip çıkması çok önemli ve anlamlı olacaktır. Bunlar çok değerli şeyler. Çünkü Roman meselesi insani bir mesele. Yapılabilecek o kadar çok şey var ki, özellikle Roman kültürü tanınmıyor. Birlerce yıldır bu ülkede yaşıyoruz ama bilinmiyor. Romanlar ile ilgili yapılan bir araştırmada; "Bunların uçkuru gevşek, bunları şehir dışına göndermek lazım" gibi ötekileştiren, ayırıştırıcı zihniyetin hala var olduğunu gördük. Onların sosyal hayata katılabilmeleri, kültürlerinin

yaşatabilmesi önemli. Bu dönem için heyecanlıyım, güzel şeyler olacak" diye konuştu.

HIRVATİSTAN'DA ROMANLAR MADDİ MANEVİ DESTEKLENİYOR Hırvatistan Milletvekili Veljko Kajtazi de, bugünün Romanlar için çok büyük bir gün olduğunu söyleyerek, "Hırvatistan'dan buraya kadar bunun için geldim" dedi. Bağımsız milletvekili olduğunu ve azınlıkları temsil ettiğini aktaran Kajtazi, "Hırvatistan'da resmi rakamlara göre 17 bin, gayri resmi rakamlara göre ise 40 bine yakın Roman vatandaş yaşıyor. Balkan Romanları ve Türkiye Romanları arasında çok büyük bir işbirliği var. Çünkü dil konusunda anlaşabiliyoruz, Roman dili birbirlerine çok yakın. Hırvatistan'da 22 azınlık grup var ve bunların içerisinde Romanlar'ın durumu gayet iyi. 22 azınlıktan 12 azınlığı temsil ediyoruz ve bunların arasında Türkler de var. 450 bin Türk vatandaşı Hırvatistan'da yaşıyorlar. Türkiye Büyükelçisi de çok iyi bir işbirliğimiz var. Hırvatistan'da bir enstitü var ve azınlıklarla, insan hakları ile ilgili çalışmalar yapıyor ve onlara maddi yardım yapıyor. Her azınlık istediği zaman kültürel, eğitim çalışmaları için onlardan fon alabiliyorlar. Belediyelerde Roman temsilcileri, STK'lar var, onlarda Romanlar için çalışıyorlar. Hırvatistan Avrupa'da bulunuyor ve Romanlarla ilgili Roman strateji planları olan bir ülke. Hırvatistan parlamentosu Romanlarla ilgili direkt bir aksiyonel plan kurmuş durumda. Romanların entegrasyonu ile ilgili paraların nereden nasıl harcaneceği planı. Ben daha çok Romanların barınma ve eğitim sorunlarını çözmeye yönelik çalışmalar yürütüyorum. 8 Nisan Dünya Romanlar Günü şimdi 2 Ağustos 2. Dünya Savaşı'nda Romanlar'ın öldürülmesi ve 5 Kasım Dünya Roman Dili Günü kutlanan özel günlerimiz. Yani Romanlar objektif değil subjektif olarak görünüyor. Eğitimden barınmaya her alanda mahallede onlar için çalışmalar var" diye konuştu.

"ROMANLARIN, BİRÇOK SORUNU BİR ARADA YAŞADINI GÖRÜYÖRÜZ. BUNLARI YOK SAYAMAYIZ" Daha sonra kürsüye gelen Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Seçer de, Mersin'in renklerden oluşan bir coğrafya olduğunu, etnik kökeni, dini, dili ne olursa olsun herkesin Türkiye Cumhuriyeti'nin aslı unsurları olduğunu söyledi. Bu topraklar üzerinde yaşayan hangi topluluk

olursa olsun sayısızlar tarafından ayrımcılığa tabi tutulamayacağını belirten Seçer, bunun aksinin anayasal bir suç olduğunu vurguladı. Türkiye'de yaşayan toplulukların kendilerine ait bazı sorunları olabildiğini işaret eden Seçer, "Romanların da birçok sorunu bir arada yaşadığını, önemli sıkıntıları olduğunu görüyoruz. Bunları yok sayamayız, görmezlikten gelemeziz. Keşke yaşalar hayatın her alanında uygulanabilseydi. Yapılan düzenlemeler kanunlarda, çalışmaları, eylem planları kağıt üstünde kalmamalı, bazı çözümler pratikte uygulanabilmeli. Asıl olan budur. Göreve gelmiş yeni bir belediye başkanı olarak Roman halkının benden de beklentisi bu ve son derece haklı bir taleptir. Vahap Seçer'e de yakışan, bütün bir hemşehri topluluğunu, bunların içerisinde Romanlar da var somut çözümlere kavuşturacak eylemleri hayata geçirebilmek" ifadelerini kullandı.

"ROMAN KARDŞERİMİZİN DİRDİNE ÇARE OLACAGIZ" Şu anda Mersin'in 5 yıllık Stratejik Eylem Planı'nı hazırlamaya başladıklarını dile getiren Seçer, hayal ürünü değil, uygulanabilir bir eylemler bütününe hazırlamak için çalışma yürüttüklerini söyledi. Romanların da Stratejik Plan çerçevesinde gündemlerinde olduğunu kaydeden Seçer, "Elbette yerel yönetimler olarak, Romanlara özellikle kültürlerini yaşama, eğitime, sağlığa ve birçok başka alanda katkılarını olacak. Ancak Roman kardeşlerimizden istediğim bazı konular var. Biri, kendilerini bu ülkenin üvey evladı olarak görmesinler. Bu, çok tehlikeli bir düşüncedir. Kendilerini bu ülkenin aslı unsuru, öz evladı olarak görmeleri gerekiyor. Bu, psikolojik bir durum. Bu psikolojik eşik aşılmaz çözümlere çok daha seri ulaşabiliriz. Bizim belediye olarak Romanlarla işbirliği içerisinde ama samimi bir zihniyetle ve anlayışlı olabilseniz, ben belediye başkanı olarak bu topluluğa önemli faydalar sağlayabiliriz. Onlar da bu samimi ilişkilerden hakları olan yerel yönetimlerden faydalanma imkanını bulurlar. Geçmişte bazı siyasi grupların yaptıkları çalışmaların o kitapçıklarda kalmamasını umut ediyorum. Bize düşen, **CHP**'nin eylem planını önce yerel yönetimlerde uygulamaya koymak. Yerel yönetimler olarak Roman kardeşlerimizden derdine çare olacağız" dedi.

"HER ZAMAN YANINIZDAYIM" **CHP** Mersin Milletvekili

Romanlar kendi medya ağını kuruyor

➔ Medyada olumsuz örneklerle anılıp sorun ve talepleri görmezden gelinen Romanlar, seslerini duyurmak ve görünür olmak için kendi medya ağını kuruyor! Mersin'in başını çektiği proje 6 ülkeyi kapsıyor.

➔ Akdeniz Roman Dernekleri Federasyonu'nun projesi kapsamında 6 ülkeyi kapsayacak ağ ile radyo ve televizyon programları aracılığıyla Romanlar'ın sesinin daha güçlü çıkması sağlanacak.

Alpay Antmen de, Ali Daylam ile Mersin Barosu Başkanı olduğu 2012'den beri ortak projeler yaptıklarını anımsatarak, federasyonun ilk Avrupa Birliği projesini de birlikte hayata geçirdiklerini anımsattı. "Burası siyaset yeri değil ama Roman gerçekliği, sorunları siyasetin de üzerinde olması gereken bir olgu" diyen **Alpay Antmen**, "Biz Ali Daylam ve ekibiyle Genel Başkanımız **Kemal Kılıçdaroğlu**'nu ziyaret ettik ve **CHP**'nin Roman Eylem Planı'nın

ediltiler ve genel başkanızı da, 'O zaman bize yol haritası çıkarın, neler yapılıması gerekiyor' dedi. Ali Dalyam ile ekibi de bu konuda bir çalışma hazırladı biz de bunu genel başkanımıza sunduk. O proje gerçekleştirildiği takdirde en geç itidara gelecek **CHP** iktidarında bu uygulanacaktır. Ama ondan önce biz bunu 11 büyükşehir ve yerel belediyelerimizde uygulama niyetindeyiz. Ali Dalyam bunun peşini bırakmayacaktır, ben de her zaman yardımcı olacağım.

"TALEPKAR OLUN" Dünya insan hakları gelişimi 1215'de Mana Carta ile başlıyor, ardından Fransız Hakları Beyannamesi ve 1948'de insan hakları beyannamesi ve bildirgesi evrensel gündeme geliyor ancak şuan Avrupa'da 3'üncü nesil insan haklarına doğru gidiyor. Fakat dezavantajlı gruplar veya özelde romanlar söz konusu olduğu zaman hala bir ayrımcılık, öteleme ve bazı kaynaklara erişim güçlüğü yaşıyoruz. Mersin'de birlikte yaşıyor, hiç birimiz birbirimizi ayırt etmiyoruz ama Romanlar'ın barınma sorunu var. Düne kadar İstanbul'da kent sel dönüşüm ile Romanlar kalkındırılmı dediler ama kimlerin kalkındırıldığını gördük. Bunun için yapılması gereken öncelikle Romanların essini güçlendirmeliyiz. Sesimizi çıkarmamız lazım. Romanların sesleri medyaya yeterince yer bulmuyor. Belki sosyal medya ile yapılmaya çalışıyor ama yeterli olmuyor. Romanların sesinin güçlü çıkması gerekiyor. Haklarında Anayasa olarak hiçbir eksiklerimiz yok

Öncelikle eğitim mi, barınma mı, yoksulluk mu ele alınmalı? Hepsi bir döngü olarak birbirini etkiliyor. Bu nedenle bu çalışmaları arttırmamız, bunların da kağıt üzerinde kalmaması gerekiyor.

ROMANLAR'IN SESİ DÜNYAYA YAYILIYOR Gazeteci Orhan Galjus da, çalışmalar hakkında bilgiler vererek, "Medyadan konuştuğumuzda aslında kişilik ve kimlikten de konuşmuş oluyoruz. Ben çalıştığımızdan beri medya ile ilgililiyim ve hayatımın bütünümdü gazetecilik verdim. Aynı zamanda da stüdyolarda 3 bin saat geçirdim. Roman medyası Romanlar için yeni bir fırsat, iletişim ağlarını için şans sunuyor. Roman insanları Selçukluların beri geldiğini ve Türklerle bir arada olduğunu biliyoruz. Bir zamanlar Romanlar gezgin bir grup oldukları için gizli bir mesajı da yanlarında taşıyorlardı. Romanların arasında çok gizli bir mesajlaşma yöntemi vardı ve kendilerinin sonra gelecek gruba bir takım işaretler bırakırdı. Bu mesaj bir kombinasyon şeklindeydi örneğin geldikleri yerin düşmanca tavırları var ise bir oradan giderken bardak, ayna kırıkları gibi kırılmış eşyaları bir yere bırakırdı. Bende bunu aldım ve Romanların iletişim kurması için uyarıldım. Bu da yaptığımız televizyon, radyo programları aracılığıyla oldu. Romanların sesini güçlendirmek için Mersin'de kurduğumuz Roman radyosu yoluyla bu mesajlaşma sistemini hala devam ettireceğimize çok mutluyum" dedi.